HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

וערל בשר. שמתו אחיו מחמת מילה: **לא יצא.** והיינו אזהרה מדברי קבלה בעלמא ולא לקי עלה: **ומן המקדש לא ילא וגו'.** כלומר אע"פ שמתו אביו ואמו אין צריך לצאת מן המקדש שאם יעבוד לא יחלל הא כהן אחר שלא יצא חלל: **מי כתיב בגופיה.** מי כתיב בכהן הדיוט גופיה חילול מכלל דמכהן גדול דכתי' ביה אונן (ו) ואינו מחלל הוא דקא אתי: **ולא ליטיבה.** דכיון דלא נכנס הוה ליה כזר וכפ"ב דזבחים (דף כג:) דמינן מכדי יושב כזר דמי ומיתל עבודה אימא במיתה הוא כזר אלמה תניא אינו במיתה והתם מפרק לה משום דהוי זר ושלא רצן ידיס ורגליס ושתויי יין שלשה כתובים הבאים כאחד דכתיב בהו מיתה ואין מלמדין: **אמר קרא כו.** בתרומה במיתה דכולהו נמי מייתי גמרי ואתא בו למיעוטא ולא בעל מום ומסתברא בעל מום הוא דקא ממעט ולא טמא וטבול יום שהן (ז) פסול טומאתן במיתה(ח): **גמר חטא חטא מתרומה.** מעילה כתיב בה (ט) וחטאה בשגגה והכא כתיב ולא ישאו עליו חטא ומתו (י): **בו ולא במעילה.** ומיתה לחודה הוא דאמעיט דגבי מיתה הוא דכתיב בו (כ) אבל אזהרה מגמרא גמר להזיד במעילה בגזרה שוה לחטא חטא מתרומה: **מה להלן בידי שמים.** דבמאתים וחמשים איש דקרח בשרופים כתיב (במדבר יז): **ר' יוחנן בן נורי וכו'.** דס"ל נביא שהדיח את הרבים בחנק. ולקמן מפרש במאי פליגי: פלוגתא דר"ש ורבנן באלו הן הנחנקין(כא) ולית טעמא מקרא: **והא הכא.** זר ששימש רבי עקיבא אומר בחנק ובברייתא קתני לר"ע בסקילה: **מפליגין ר' שמעון.** דאמר נביא שהדיח בחנק וזר ששימש מייתי גמר ורבי שמעון תלמידו של רבי עקיבא הוא ואמר לר"ע זר ששימש בחנק נביא שהדיח בחנק: **ובברייתא רבנן.** בני מחלוקתו של רבי שמעון ואף הם תלמידי רבי עקיבא הוו ואמרי משמו סקילה בתרוייהו:

הדרן עלך אלו הן הנשרפין

ועדל בשר לא יבא אל מקדשי (לשרתני) (ל)אונן מנלן דכתיב [1]ומן המקדש לא יצא ולא יחלל את מקדש אלהיו הא אחר שלא יצא חילל א"ל רב אדא לרבא ונילף חילול חילול מתרומה מה להלן במיתה אף כאן במיתה מי כתיב ביה בגופיה מכללא קאתי הוי דבר הבא מן הכלל [2]וכל דבר הבא מן הכלל אין דנין אותו בגזרה שוה יושב מנלן (מ)אמר רבא אמר רב נחמן אמר קרא [2]כי בו בחר ה' אלהיך מכל שבטיך לעמוד לשרת לעמידה בחרתיו ולא לישיבה בעל מום ר' אומר במיתה וחכמים אומרים באזהרה מ"ט דרבי דכתיב [3]אך אל הפרוכת לא יבא וגו' ויליף [3]חילול [4]חילול מתרומה מה להלן במיתה אף כאן במיתה ונילף חילול [5]חילול מנותר מה להלן בכרת אף כאן בכרת מסתברא מתרומה הוה ליה למילף שכן פסול הגוף מפסול הגוף אדרבה מנותר הוה ליה למילף שכן קודש פנים פיגול ונותר אלא מטמא ששימש גמר פסול הגוף מפסול הגוף קודש פנים פיגול ונותר מקודש פנים פיגול ונותר ורבנן אמר קרא [4]בו ולא בבעל מום (נ)הזיד במעילה רבי אומר במיתה וחכמים אומרים באזהרה מאי טעמא דרבי אמר ר' אבהו [7]גמר [6]חטא [4]חטא מתרומה מה להלן במיתה אף כאן במיתה ורבנן אמרי אמר קרא בו בו ולא במעילה: זר ששימש במקדש: (ס)תניא רבי ישמעאל אומר נאמר כאן [7]והזר הקרב יומת ונאמר להלן [8]כל הקרב הקרב אל משכן ה' יומת מה להלן בידי שמים אף כאן בידי שמים ר"ע אומר נאמר כאן והזר הקרב יומת ונאמר להלן [9]והנביא ההוא או חולם החלום ההוא יומת מה להלן בסקילה אף כאן בסקילה רבי יוחנן בן נורי אומר מה להלן בחנק אף כאן בחנק במאי קמיפלגי רבי ישמעאל ורבי עקיבא רבי עקיבא סבר דנין יומת מיומת ואין דנין יומת מימות ורבי ישמעאל סבר (ע)דנין הדיוט מהדיוט ואין דנין הדיוט מנביא ורבי עקיבא כיון שהדיח אין לך הדיוט גדול מזה במאי קמיפלגי רבי עקיבא ורבי יוחנן בן נורי בפלוגתא דרבי שמעון ורבנן דתניא (פ)נביא שהדיח בסקילה ר"ש אומר בחנק הא אנן תנן (צ)רבי עקיבא אומר בחנק תרי תנאי ואליבא דרבי עקיבא מתניתין ר' שמעון ואליבא דר' עקיבא ברייתא רבנן ואליבא דרבי עקיבא:

הדרן עלך אלו הן הנשרפין

וכל דבר הבא מן הכלל אין דנין וכו'. לא דמי לההיא דפרק שני דזבחים (דף יח. ושם) דילפינן שתויי יין חוקה חוקה ממחוסר בגדים משום דדרשינן אין בגדיהן עליהן אין כהונתן עליהן וכן בכל הנהו דכתיב ולא יחללו דייקינן הא עבדו חיללו וילפינן חילול חילול מתרומה ובתורה מן הרעה על היפה דלא ילפינן דליהוי במיתה חטא חטא מתרומה תירץ הרב רבי יעקב דאורלייני"ש משום דהוי דבר הבא מן הכלל ולריך לחלק אמאי הוי דבר הבא מן הכלל עופי מהנך ובפרק כסוי הדם (חולין פה. ושם) דשרי רבי שמעון טריפה שנשחטה חולין בעזרה ומותרת בהנאה משום דהויא שחיטה שאינה ראויה וליף ג"ש מוטבוח טבח והכן אע"ג דגבי חולין בעזרה לא כתיב זביחה אלא מן הכלל דדרשינן (ב)ברחוק מקום אתה זובח ואי אתה זובח בקרוב מקום אין זה מן הכלל דהא כתיב כי ירחק ממך המקום וילפינן מוטבוח טבח דבזביחה הראויה איירי ועל זביחה הראויה דייקינן הא בקרוב מקום לא וכן בריש הבא על יבמתו (יבמות נה:) גבי הערלה דליף חייבי עשה כגון מצרי ואדומי דכתיב בהו דור שלישי יבא בג"ש ביאה ביאה אע"ג דלא כתיב ביאה אלא מן הכלל דדייקינן הא דור שני לא יבא הא נמי ניחא דילפינן בג"ש דדור שלישי יבא דההיא ביאה היא הערלה והדר דייק הא דור שני לא יבא: **אלא מטמא ששימש.** תימה דהוה לן למילף מנותר טפי משום דחילול דיחיד מחילול דיחיד עדיף כדאמרן לעיל חילול דרבים מחילול דרבים עדיף דגבי בעל מום כתיב ואל המזבח לא יגש וגו' ובנותר כתיב כי את קדש ה' חלל לאפוקי תרומה דכתי' כי יחללוהו וכ"ת פסול הגוף עדיף אם כן לעיל דיליף טומאת שאינם מתרומה ופריך דיליף מנותר הוה ליה לשנויי משום דפסול הגוף עדיף ולא משום חילול דרבים וי"ל דומר דהכא פסול הגוף דעבודה מפסול הגוף דעבודה עדיף:

בו ולא בבעל מום. כל הני דלעיל דלא ממעטינן דפסול טומאה הם כתרומה וטבל אע"ג דלאו פסול טומאה הוא דמי לתרומה טפי מהני:

גמר חטא חטא מתרומה. תימה דמשמע בפ' בתרא דמכות (דף יג.) דאיכא מלקות בקדשי בדק הבית דקא משיב מעשר שני והקדש שלא נפדו ואמאי כיון דמתרומה ילפינן לא הוה לן למילף אלא דומיא דתרומה דקדישה קדושת הגוף כדאשכחן בזבחים שלהי פרק בית שמאי (דף מה:) דקדשי עובדי כוכבים לא מועלין בהן דגמרינן חט חט מתרומה ובתרומה כתיב בני ישראל ולא עובדי כוכבים ואמרינן בד"א בקדשי מזבח אבל בקדשי בדק הבית מועלין ומפרש טעמא דכי גמרינן מעילה חט חט מתרומה דומיא דתרומה דקדישא קדושת הגוף אבל קדשי בדק הבית דקדושת דמיס לא וקלת יש לדחות דהיא דמכות דמיירי בקדשי מזבח שהוממו דשייך בהו פדיון אבל קשה ממעילה פרק הנהנה (דף יח:) דממעט מחובר ממעילה משום דגמרה מתרומה אלמא ילפינן קדשי בדק הבית מתרומה וי"ל דומיא דתרומה משום דכתיב בה דבעינן דומיא דתרומה משום דגמרינן אלא דומיא דקדושת הגוף ואע"ג דרבי יוסי דרים ליה התם ולא רבנן מכל מקום לרבנן נמי אהני לגבי הכי דלא גמרינן קדשי בדק הבית מתרומה (וע"ע תוס' תמורה ג. ד"ה מאי תרומה):

הדרן עלך אלו הן הנשרפין

מסורת הש"ס

(א) זבחים מז., ב) זבחים כג:, ג) פסחים לג. [לעיל פג. כריתות כב:], ד) [פסחים שם וש"נ], ה) (זבחים יח.), ו) [לקמן פט:], ז) לעיל מז. לקמן דף פט:, ח) [לעיל פא.], ט) פסול טומאה. רש"ל, י) [ויקרא ה:], כ) [ויקרא כב:], ל) [שם], מ) [לקמן פט:], נ) [קדושין מז:],

גליון הש"ם

גמ' וכל דבר הבא מן הכלל. עי' שיטה מקובצת בב"ק דף ה' ע"א ד"ה אמיא מחמת. וכתבותם תוספות אדם להרשב"א סימן מז:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מי כתיב כו' אונן אינו כל"ל ואות ו' נמחק: (ב) ד"ה אמר קרא וכו' פסול טומאה ובמיתה הס"ד:

מוסף רש"י

וערל בשר. שמתו אחיו מחמת מילה ולא רצו למולו, שיכולים פן ימות גם הוא כאחיו (מו"ק ה.). ומן המקדש לא יצא ולא יחלל. לעיל מייתי כתיב לאביו ולאמו לא יטמא, וכהן גדול משמעי,וקמיך ליה ומן המקדש וגו', כלומר אף כיון שמתו אביו ואמו אין צריך לצאת מן המקדש, אלא עומד ומקריב, ולא יחלל, שאין הקדשים מתחללין בכך, הא הדיוט שלא יצא ועבד חילל (זבחים סח.). ולא לישיבה. וכיון דלא נכנס הוו להו זרים חד מחיל עבודה (שם כג:). גמר חטא חטא מתרומה. לרוב דברים היא למודה מתרומה במסכת מעילה (יח:) כתיב הכא וחטאה בשגגה מקדשי ה' וכתיב בתרומה בטומאה בשוגג ולא ישאו עליו חטא (קדושין מב:). בו ולא במעילה. ממיתה הוא דמעטיה וגזירה שוה כדקיימא קיימא ולפינן אזהרה דמעילה מאזהרה דתרומה דכתיב ביה וכל זר לא יאכל קדש, ורוב הלכות מעילה היא למדה מתרומה בתורת הכנים בגזירה שוה זו (מכות יג. וכעי"ז פסחים לג.) ומיהו מיתה לא גמרינן מינה כדמפרשי רבנן טעמייהו דמיעטו רחמנא בתרומה ומתו בו, והאי בו מיעוטא בו ולא במעילה (פסחים שם). נביא שהדיח. שמתנגא בשם הקב"ה לעבוד עבודת כוכבים (לקמן פט:) הדרן עלך אלו הן הנשרפין

---

1. ומן המקדש לא יצא ולא יחלל את מקדש אלהיו כי נזר שמן משחת אלהיו עליו אני יי׳ יי׳: ויקרא כא יב
2. כי בו בחר יי׳ אלהיך מכל שבטיך לעמוד לשרת בשם יי׳ הוא ובניו כל הימים: דברים יח ה
3. אך אל הפרכת לא יבא ואל המזבח לא יגש כי מום בו ולא יחלל את מקדשי כי אני יי׳ מקדשם: ויקרא כא כג
4. ושמרו את משמרתי ולא ישאו עליו חטא ומתו בו כי יחללהו אני יי׳ מקדשם: ויקרא כב ט
5. ואכליו עונו ישא כי את קדש יי׳ חלל ונכרתה הנפש ההוא מעמיה׳:
ויקרא יט ח
6. נפש כי תמעל מעל וחטאה בשגגה מקדשי יי׳ והביא את אשמו ליי׳ איל תמים מן הצאן בערכך כסף שקלים בשקל הקדש לאשם:
ויקרא ה טו
7. ואתה ובניך אתך תשמרו את כהנתכם לכל דבר המזבח ולמבית לפרכת ועבדתם עבדת מתנה אתן את כהנתכם והזר הקרב יומת: במדבר יח ז
8. כל הקרב הקרב אל משכן יי׳ יומת האם תמנו לגוע: במדבר יז כח
9. והנביא ההוא או החלם החלום ההוא יומת כי דבר סרה על יי׳ אלהיכם המוציא אתכם מארץ מצרים והפדך מבית עבדים להדיחך מן הדרך אשר צוך יי׳ אלהיך ללכת בה ובערת הרע מקרבך: דברים יג ו